

Yaşlı annem farz namazlarını ve adadığı vacip namazlarını nasıl edâ edecek?

İzmir Bozyaka'dan Zeki ÜSTÜNSOY: “Yaşlı annem var. Önemli ihtiyaçlarını bizim yardımımızla yapabiliyor. Abdest ve namazda sıkıntılar çekiyor ve buna üzülüyor. Sağlam iken günde sekiz rekât namaz adamış. Şimdi kılamayınca buna da üzülüyor. Annemin ne yapması lâzım? Günlük farz namazlarını ve adadığı vacip namazlarını nasıl edâ edecek?”

İslâm dîni kolaylık dînidir. Yapabildikleri ona yeterlidir. Şöyle ki:

1- Hadesten tahâret ve necâsetten taharet konularını sizin yardımınızla yapabiliyorsa, bundan sevap ve feyiz cihetiyle hem siz ve yardım eden kimseler, hem de inşallah kendisi yararlanır.

Üç gramdan fazla olmayan katı necâset veya el ayasından fazla olmayan sıvı necâset böyle zorunlu hallerde namaza zarar vermez. Bu ölçüleri koruyabilmesi için şüphesiz ev halkının yardımına ve şefkatine ihtiyaç söz konusu olabilir. Bu yardımı, yaklaşımı ve şefkati gösteren herkes bu yaşlının sevabından, feyiz ve bereketinden—belki başka yerde bulamayacağı ölçüde—hissedâr olur. Görünürde üstünde ve başında necâset olmadığında ise, konuyu vesvese haline getirmeden abdest alıp namazını kılmasında hiçbir sakınca yoktur.

2- Eğer bir namaz vaktinden fazla sürecek ölçüde sürekli kanaması veya akıntısı varsa, bu kendisini özür sahibi kılar. Bu durumda tampon koyma, pansuman yapma gibi araçlarla mümkün merteye o bölgenin temizliği yapılır. Kesilmeyen kanama veya akıntı sürdüğü halde namazını kılar. Çünkü özür sahibidir.

3- Özürlü kimsenin akıntıdan dolayı elbisesi kirlendiğinde, eğer namazını bitirmeden yeniden akıntı olacağına inanıyorsa elbisesini değiştirmesine gerek yoktur. Fakat

namazını bitirene kadar artık başka akıntı olmayacağından emin olursa, elbisesini yıkar veya değiştirir.

4- Abdest almada sıkıntı çekiyorsa, bulunduğu yerde veya yattığı yerde abdest alması için yardımcı olunabilir. Bu sevaptır. Meselâ sıcak su yapılabilir. Yıkayamadığı abdest âzâları yıkanabilir.

5- Eğer yaşlılığı ve hastalığı sebebiyle abdest alma imkânı hiç yoksa, temiz bir taş veya mermer parçası üzerinde teyemmüm yaptırılır.

6- Ayakta namaz kılamıyorsa, oturarak kılar. Oturarak kılamıyorsa, nasıl kolayına geliyorsa öyle kılar. Seccade üzerinde kılamıyorsa, yattığı yerde kılar. Bu durumda gösterebildiği namaz hareketlerini gösterir. Eğer hiçbir namaz hareketi gösteremiyorsa, namazını îmâ ile kılar.

Namaz kılabilmesi için kibleye dönmesine ve yattığı yerin namaz kılmasına uygun hale getirilmesine yardımcı olunur.

7- Oturarak namaz kılan kimse rükû ve secde yapabiliyorsa yapar; yapamıyorsa îmâ ile yapar. Bu durumda secde için yaptığı îmâ, rükû için yaptığı îmâyâ göre biraz daha eğimli olur, ki bu vaciptir. Ayakta durabildiği halde oturmaya ve rükû ve secde yapmaya muktedir olmayan kimse ise, rükû ve secde için, ayakta iken îmâ eder. Bu durumda yine secde için, rükû için eğildiğinden biraz fazlaca eğilir.

8- Ayakta durmaya da, oturmaya da muktedir olmayan kimseler namazlarını mümkünse ayakları kibleye gelecek şekilde arkası üzerine yatarak kılarlar. Bu durumda yine mümkünse başları altına bir yastık koyarak başlarını hafifçe kaldırır ve böylece kibleye dönmeleri sağlanmış olur. Rükû ve secdeleri ise îmâ ile yaparlar. Bunlar mümkün değilse, imkânları ölçüsünde önce sağ yanı üzerine döner; bu da mümkün değilse dilediği gibi îmâ ile kılar.

9- Yatarak îmâ ile de namaz kılmaya güç yetiremeyen ve bu şekilde beş vakitten fazla hastalığı devam eden kimseler için artık, muktedir olana kadar, Hanefî Mezhebine göre namazın farzı düşer.

Şafiî Mezhebi ise kılabiliyorsa göz ile, kaş ile ve hattâ kalp ile îmâda bulunarak kılması gerektiğine hükmetmiştir. Buna da güç yetiremeyenler, iyileştikleri zaman kazâ ederler.

10- Farz namazını nasıl kılıyorsa, adanmış olduğu vacip namazını da aynı şekilde kılar. Farz namazı kendisinden düştüğünde ise, vacip namazı da kendisinden düşer. Allah

kabul etsin.